

מועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 40 / 16 באוקטובר 2024

האקדמיה הישראלית
נכשלת בתפקידה
עמ' 5

עזדה
טרנספר
הגנרלים

לעצור את גזרות האוצר

דורשים
שביתה עכשיו

צילום: אבשלום ששון / פלאש 90

מכתבים למערכת

שחיקת האזרחות של הערבים

שנה לאחר פרוץ המלחמה, המזרח התיכון מתמודד עם הרס נרחב, משברים הומניטריים ומצב זכויות אדם מחריד. לאחר מתקפת חמאס האכזרית ב-7 באוקטובר 2023, שבה נהרגו יותר מ-1,200 ישראלים ולמעלה מ-250 נלקחו כבני ערובה לרצועה, הובילו ההתקפות הישראליות המתמשכות בעזה למותם של יותר מ-42 אלף פלסטינים, לפציעתם של כ-90 אלף ולעקירת כמעט 2 מיליון מתושבי הרצועה, וכן להרס כ-70% מהמבנים האזרחיים. בנוסף, לאחר כמעט שנה של לחימה בצפון, ישראל הגבירה את התקפותיה על לבנון, וכתוצאה מכך נהרגו למעלה מ-2,000 אזרחים לבנונים.

המלחמה חשפה בצורה ברורה את שבריריות הזכויות של האזרחים הפלסטינים בישראל ואת עומק האי-שוויון הגלום בה. המדינה מתייחסת אליהם כאל אויבים. אזרחותם של הפלסטינים הפכה נחותה מאז תחילת המלחמה, כפי שניכר מחקיקת חוקים ומדיניות גזענית – כגון מדיניות האיסור על הזכות להפגין, שחלה אך ורק על יישובים ערבים; החזקת גופות של פלסטינים אזרחי ישראל כקלף מיקוח; ומעצרים שרירותיים, הגשת כתבי אישום והעמדה לדין משמעותי של סטודנטים, עובדים, עורכי דין ופעילים בגין הבעת עמדות לגיטימיות ברשתות החברתיות במחאה על המלחמה על עזה. הלכה למעשה, הוכרז מצב חירום על יישובים ערבים ללא החלטה ממשלתית רשמית או חקיקה כלשהי.

בשנה האחרונה הגבירו רשויות החוק את דיכוי כל צורות חופש הביטוי של אזרחים פלסטינים – בין אם בהפגנות ובין אם באינטרנט – כחלק ממדיניות מפלה רחבה יותר המכוונת נגד האזרחים הפלסטינים. משטרת ישראל עצרה אזרחים בגין השתתפות בהפגנות ובגין פרסומים ברשתות החברתיות, והגיש כתבי אישום נגד רבים מהם במסגרת חוק המאבק בטרור משנת 2016 על "תמיכה בטרור" ו/או "הסתה לטרור". הזדהות עם סבלם של תושבי עזה, כינוי פעילות הצבא כרצח עם וקריאות להפסקת המלחמה נתפסו כהזדהות עם ארגון טרור וכהסתה לטרור. מרכז עדאלה ייצג מפגנים ופעילים בכ-50 מקרים של מעצרים.

מנתוני המשטרה עולה כי בין ה-7 באוקטובר 2023 ל-1 במאי 2024 הגישה המדינה 162 כתבי אישום בגין "הסתה לטרור". לשם השוואה, במהלך תקופה של חמש שנים בין 2018 ל-2022, הוגשו רק 84 כתבי אישום מסוג זה. בנוסף, בתי המשפט גזרו עונשים קשים בגין עבירות הקשורות לחופש הביטוי, שהגיעו לעד 18 חודשי מאסר. יתרה מכך, שירות בתי הסוהר מחזיק אסירים המואשמים על פי חוק המאבק בטרור ב"אגפים ביטחוניים", שם האסירים הפלסטינים חשופים תדיר לתנאים מחרידים והתעללות שיטתית, לרבות עלבונות מילוליים, אלימות פיזית ואיומים בתקיפה מינית. האשמה בגין עבירות של חופש הביטוי מכוונת כמעט אך ורק נגד פלסטינים אזרחי ישראל או תושבי מזרח ירושלים. זאת בעוד שכמעט אף יהודי לא נעצר בגין עבירת ביטוי כגון הסתה לרצח עם, הסתה לגזענות או בגין דברי שטנה נגד פלסטינים, וזאת למרות השכיחות ההתבטאויות.

ד"ר חסן ג'בארין, מרכז עדאלה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

זה לא מה שהציעו בלבנון לפני הפלישה?

"ראש המוסד, דדי ברנע, אמר בימים האחרונים לראש ה-CIA ביל ברנס, כי כל הסכם עתידי על הפסקת אש עם חיזבאללה בלבנון, חייב לכלול גם עסקת חטופים עם חמאס ברצועת עזה – כך לפי בכיר אמריקני ומקור נוסף שמעורה בנושא".

ברק רביד, "וואלה", 10.10

הפקרתו אומנותו

"הרב אליקים לבנון, לא נתעכב על הפסיקות הקיצוניות שלו, נתעכב רק על מה שאמר על החטופים: 'איבדנו אלפי אנשים במלחמה הזאת, אז נאבד עוד מאה. אין מנוס, לא נחריב את המדינה בגלל חטופים כלאים'. אגב, הרב המתנחל, נחשב לפוסק מתקדם, פעם התיר לאישה לטבול במקווה עם ראסטות. מדהים לא? איזה אישיות!".

רשומה של יואב סבר ברשת X, 10.10

רגע, היכן הדיבה?

"ח"כ נסים ואטורי מהליכוד תובע 50 אלף שקל בשל תגובה באינסטגרם לפיה הוא עברייני, שקרן ואהבל, ובשל תגובה בפייסבוק לפיה הוא אחראי לגנבות וקומבינות".

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 8.10

אין מה להגיד, האיש מלא כוונות טובות

"המפכ"ל רב ניצב דני לוי: 'עם כניסתי לתפקיד, אני קורא לכל ארגוני הפשיעה – תחזרו למוטב; בימים אלה שהאמון הציבורי במערכת האכיפה חשוב מאי-פעם, עלינו להוות דוגמא לכלל הציבור'".

כאן חדשות, 23.9

אין מה להגיד, הוא גם מבין את המצב

"מפכ"ל המשטרה, דני לוי הגיע לאחת מזירות הפיגוע בחדרה וסיפק הצהרה בה התייחס לתפעול האירוע על ידי המשטרה. לדבריו, פיגועים כאלה לא יכולים להימנע: 'כנראה שזה מה שנגזר עלינו בתקופה הזו'".

"ישראל היום", 19.10

טקס משפחות החטופים ניצח ברייטינג

"בישראל מתקיימים מדי שנה טקסים אלטרנטיביים לטקס יום הזיכרון לחללי צה"ל, אולם מעולם לא קרה שטקס מקביל לטקס הממלכתי הצליח לגייס אליו במהירות שיא יותר אנשים מרכזיים שיופיעו בו, יותר תמיכה ציבורית חוצת מחנות ומשבצת שידור בפריים-טיים של ערוצי הטלוויזיה. צפייה בערוצי הטלוויזיה הישראליים במסך מפוצל המחישה באופן ויזואלי כיצד קרע נתניהו את החברה הישראלית לשניים: מדינת ישראל ומדינת נתניהו".

שבי גטניו, "העין השביעית", 8.10

יו"ר ההסתדרות בר דוד ושר האוצר סמוטריץ' - די להידברות עם האוצר; סכסוך עבודה עכשיו! (צילום: לע"מ)

להקים חזית מאוחדת של העובדים נגד הגזרות

השתלמות. שר האוצר בצלאל סמוטריץ' כבר הודיע על גזירה נוספת: בתוכניתו לבטל את תוספות השכר שנקבעו בהסכמים הקיבוציים החתומים במגזר הציבורי, ולהשאיר בקופה עוד כ-13 מיליארד שקל. במילים אחרות: להפר בחקיקה את ההסכמים ולהקפיא את השכר בעת שהמחירים, בייחוד מאז תחילת המלחמה, רק עולים.

שכחו אותם? לא בדיוק

מהצעת התקציב של האוצר נעדר מגזר אחד, קטן מאוד אבל בעל פוטנציאל גדול בכל הקשור לתשלום מיסים: המעסיקים. בשנת המלחמה עלו ופרחו רווחיהם של רשתות השיווק, תעשיות הנשק וסוחריהן, תאגיד ההיי-טק הזרים והמקומיים, חברות התעופה (בייחוד אל-על המופרטת שבבעלות איל הון אמריקאי), חברת הספנות המופרטת צים (שבבעלות עידן עופר, תושב לונדון), הבנקים - שרשמו שיא ברווחים בכל הזמנים. המעסיקים "נשכחו". אמנם האוצר הפגין כמה שרירים כלפי הבנקים, אבל בינתיים לא ננקט שום צעד כדי להגדיל את תשלומי המס שלהם.

יצוין ששיעור המס שמשלמים התאגידים בישראל נמוך לעומת כל המדינות הקפיטליסטיות החברות בארגון לפיתוח ולשיתוף פעולה כלכלי (OECD). היה זה שר האוצר בנימין נתניהו, שב-2003, בעת המשבר הכלכלי שפרץ בעקבות האינתיפאדה השנייה, הפחית את השיעור המירבי של מס החברות מ-36% מהרווחים ל-23%. מאז ועד היום, מס זה נותר באותו שיעור. התאגידים הגדולים משלמים מס בשיעור נמוך אף יותר: יצואנים במרכז הארץ: 16%; חברות היי-טק במרכז 12%; יצואנים בפריפריה 7.5%; וחברות היי-טק, לרוב זרות: בין 0% ל-5% מס בלבד.

להכריז סכסוך עבודה ומיד

חייבים לעצור ומיד את ממשלת הימין החומדת את שכר העובדים ואת חסכוניותיהם כדי לממן את מלחמותיה ואת הכיבוש. עם פרסום התזכירים נוצרה ההזדמנות להכריז על סכסוך עבודה כללי במשק.

כל איגודי העובדים - ההסתדרות, ארגוני המורים, ההסתדרות הרפואית, כוח לעובדים, ארגון העיתונאים ועוד חייבים לנהוג כך ובמקביל להקים חזית מאוחדת שתציב יעד משותף: למנוע את הפגיעה ברמת החיים של העובדים ומשפחותיהם, ואף להכריז על שביתה כללית בעת הצורך.

אפרים דויד

מזכירות הממשלה הודיעה לשרים, כי ב-31 באוקטובר תתכנס הממשלה לדיון שיערך יומיים רצופים כדי לאשר את תקציב המדינה לשנת 2025. לכאורה, זה ההליך הרגיל: השרים מתכנסים, בודקים כמה קוצץ במשרדיהם, יוצאים למסדרון ודנים עם האוצר, מאיימים "שלא לתמוך בתקציב" ולבסוף מאשרים. תם הטקס.

אבל כהרגלה, ממשלת הימין על-מלא מפרה את החוק. כי החוק קובע, שאת הצעת תקציב המדינה יש להניח לאישור הכנסת לכל המאוחר ב-1 בנובמבר, כלומר ביום השני לדיון שיהיה בממשלה. במציאות, נדרשים כמה ימים, לפעמים שבועות, כדי להתאים את הצעת התקציב לתוצאות הדיונים בממשלה. ממשלת הימין מפרה (שוב ושוב) את החוק.

אך התקציב המוצע השנה שונה: עליו לממן את המלחמה הקולוניאלית ברצועת עזה, את הפלישה ללבנון ואת הכיבוש הנמשך בגדה המערבית ובירושלים המזרחית. לכן מציג האוצר "התכנסות בהיקף של כ-35 עד 40 מיליארד שקל". "התכנסות?" מה זה בדיוק? זו הגרסה הכלכלית של "תמרון קרקעי" (בעברית פשוטה: מלחמה, פלישה למדינה שכנה). "התכנסות" משמעה קיצוץ עמוק בכל הפעילויות האזרחיות של הממשלה, בהן חינוך, בריאות, רווחה, תרבות, דיור ועוד. אבל גם קיצוץ לא יספיק. לכן תכלול הצעת התקציב שורה של גזירות כלכליות-חברתיות שעיקרן פגיעה בעובדים, הגמלאים ומקבלי הקצבאות, אלה שיישארו בעלות המלחמה.

צעד ראשון כבר נעשה: השבוע פורסם חוק ההסדרים, לפיו יגדיל האוצר את הכנסותיו ב-10 עד 15 מיליארד שקל מדי שנה ועד סוף 2027 באמצעות הכבדת עול המיסים על העובדים. לשם כך יוקפא עדכון מדרגות מס - המבוצע מדי שנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. ללא עדכון שנתי, ישלמו השכירים יותר מיסים. הפגיעה תמשך גם ב-2028: באותה שנה יעודכנו מדרגות המס אך בשיעור מופחת. וכך עוד כ-8 מיליארד שקל יעברו מכיס העובדים לקופת האוצר. עוד בהצעת החוק: הגדלת המס שמשלמים הפנסיונרים על גמלתם החדרשית. במדינות רבות לא משלמים גמלאים מס הכנסה, כי מדובר במיציא חסכוניות מן העבר. אך לא בישראל. כמו כן מציעים למנוע את העדכון של מענק העבודה (הקרוי "מס הכנסה שלילי"), אשר ניתן לעובדים בעלי השכר הנמוך שאינם משלמים מס הכנסה, ולהקפיא את שכר המינימום. ואם לא די בגזרות אלה, הצפי הוא לתזכיר נוסף, שטרם פורסם: הטלת מס על החיסכון לזמן ארוך של העובדים - על קרנות

עשרות השתתפו בכנס נוער נגד המלחמה

7 באוקטובר חשבתי שהקהל הישראלי לא ירצה לדבר איתנו יותר. ואכן בשבועות הראשונים היה נתק. אבל מאז תחילת ינואר יש מבול של בקשות לסידורים ולהרצאות. הסיבה היא שאנשים, ובייחוד צעירים, רוצים להבין מה קורה בעזה באמת. הם רוצים לדעת מה התקשורת הישראלית מסרבת להראות להם.

וימן דיבר גם על העדויות המרכזיות שארגונו אסף מחיילים שהשתתפו במלחמת החורמה בעזה: "אחד הדברים המזעזעים ביותר שאנחנו נתקלים בו בכל הראיונות של חיילים שיצאו מעזה הוא שאין כלל הוראות פתיחה באש. הגישה של הצבא היא שאחרי שניתנה לאזור מסוים בעזה התרעה באמצעות פלאיירים או הודעות סמס, ההוראה היא לירות כדי להרוג כל גבר בגיל צבא. שאלנו מרואיינים רבים, האם הם קיבלו הוראות בדבר יוצאי דופן בדמות עובדי רפואה, עיתונאים או חטופים ישראלים. התשובה הקבועה הייתה שאין. זו הייתה תגובתם של 100% מהעדים. הגישה של הצבא מאותתת לחיילים שעליהם להרוג את כל מי שהם רואים". עידו עילם, מזכיר בנק"ל תל אביב ואחד ממארגני ומנחי האירוע, כתב בסיכומיו: "האירוע נתן לי ולרבים רגע של שקט, של תקווה ואפילו של שמחה בזמן הנורא והאיום בו כולנו חיים. למדתי הרבה מהאנשים הנפלאים שהשתתפו בפאנל וענו על שאלותינו. יחד ננצח את הפשיזם ונעשה שלום".

שחררו שני עיתונאים

פלסטינים שנעצרו שלא כדין

בהתערבות ארגון העיתונאים הישראלי, שוחררו בראשון (13.10) שני כתבים פלסטינים, מוחמד א-שריף ואמיר עבד רבא, לאחר שנעצרו שלא כדין בעת שראיינו עובדי אורח בעיר העתיקה בירושלים עבור רשות השידור הטורקית. העיתונאים, תושבי ירושלים המזרחית וחברי ארגון העיתונאים, מסקרים שנים ארוכות את העיר העתיקה בירושלים. הם נעצרו והוחזקו בתחנת המשטרה במשך יום שלם עד ששוחררו.

העיתונאים נעצרו בשעות הבוקר והושארו בתחנת המשטרה שעות ארוכות. המשטרה טענה שהם חשודים בעבירה 'התנהגות העלולה להפר את שלום הציבור'. נתקבל דיווח על חשודים המבצעים פעולות מעוררות חשד, מסרה. בשעות הערב הגיש ארגון העיתונאים באמצעות עו"ד אמיר בשה בקשה דחופה לבית משפט השלום בירושלים בדרישה לשחררם. הנוהל המשטירתי קובע, כי כל מעצר של עיתונאי בעבירה הקשורה בעבודתו מחייב אישור של הפרקליטות, אך אישור כזה לא נתקבל.

"מעצר עיתונאים במסגרת עבודתם העיתונאית הוא פגיעה קשה ביותר בחופש העיתונות. מדובר בפגיעה בוטה, אסורה ובלתי מידתית שעלולה ליצור אפקט מצנן על עבודת העיתונאים", נכתב בבקשה. יותר מ-12 שעות מאז מעצרים, הורה נשיא בית משפט השלום בירושלים, השופט שמואל הרבסט, למשטרה להגיב תוך שעה על בקשת הארגון.

המשטרה מסרה בתגובתה כי החוקרים פנו לראש חטיבת החקירות במשטרה כדי לקבל אישור להמשיך בחקירה, ברגע שנודע להם כי מדובר בעיתונאים. מאחר שלא נתקבל אישור, שוחררו העיתונאים בתנאים מגבילים, כך שנאסר עליהם להגיע למסגד אל-אקצא לשבעה ימים. "בתגובת המשטרה לא הייתה התייחסות לטענה בדבר הפרת הנוהל הנוגע במעצר עיתונאים", נמסר מהארגון.

בשבוע שעבר (10.10) נערך באולם הגדה השמאלית בתל אביב אירוע "נוער נגד מלחמה" לציון שנה למתקפת 7 באוקטובר ולתחילת מלחמת ההחרבה בעזה. באירוע, שזם סניף תל-אביב של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י), השתתפו יו"ר רשימת חד"ש-תע"ל, ח"כ איימן עודה, מנכ"ל ארגון שוברים שתיקה נדב וימן, ומזכירת סניף חיפה של מק"י רים חזאן. עשרות בני הנוער האזינו בעניין רב לשיחה בין הפאנליסטים לבין פעילי בנק"י עידו עילם ואלה קידר – חברי מזכירות סניף תל-אביב, המתכוונים לסרב להתגייס בחודשים הקרובים.

ח"כ איימן עודה פתח במסר אופטימי: "מי שנמצא במשבר אמיתי אחרי שנה של מלחמה חסרת תוחלת, שהרגה והרסה את חייהם של מיליונים, אינו השמאל היהודי-ערבי: זו האידאולוגיה השלטת של הימין. אחרי שהמלחמה הזאת תיגמר, 90% מבני שני העמים יצטערו עליה ויגידו שהמלחמה לא השיגה דבר. יישארו פה שני עמים שימשיכו לעשות הכל כדי לממש את זכותם להגדרה עצמית. לנו, בחד"ש ובבנק"י, עם המצע הקורא למימוש זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני בנוסף לזו של היהודים בארץ, יהיה הרבה מה לומר אחרי המלחמה. זה יהיה הרגע שלנו, שבו המצע של חד"ש ינצח. בבחירות הבאות נבנה כוח מכריע כדי להביס את הימין הקיצוני שבשלטון ואת הפשיזם".

רים חזאן, חברת הוועד המרכזי של מק"י, התייחסה לשאלת הסרבנות ולכוונת שני מנחי הערב וכמה פעילים בקהל לסרב להתגייס: "לתנועת הסירוב נודעת חשיבות יוצאת מהכלל ברחוב הפלסטיני. היא מראה למי שתחת דיכוי בצד השני, שישנם אנשים המוכנים לסבול כדי לא לוותר על הערכים שלהם. היא ממחישה להם שישנם גיבורים. אני סבורה שלתנועת הסרבנות מאז שנות השמונים ועד היום הייתה השפעה קטנה אמנם, אבל מאוד מאוד משמעותית", אמרה.

"אבל לא רק הסרבנים כמוכם, שמסרבים להתגייס, עושים עבודה חשובה", הוסיפה חזאן. "גם מה ששוברים שתיקה עושים, למרות שאינם קוראים לסרבנות, מעודד התנגדות לכיבוש ואנשים שאומרים 'די!'".

וימן, מנכ"ל שוברים שתיקה, התייחס לחשיבות של הפעילות בקרב בני הנוער. נוער וסטודנטים הם הקהל ששוברים שתיקה משקיעה בהם את מירב המשאבים. "אחרי

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

נאבקים למען דמוקרטיה אך מתעלמים מקריאות לפשעי מלחמה

האקדמיה כושלת בתפקידה

תל אביב, לפיה צריך להשתמש בסיוע ההומניטרי ככלי לחץ להכרעת החמאס. רבי קרא לקיים מצור על רצועת עזה ואמר: "התושבים שישארו שם יהיו תחת הרעבה או השמדה". רפפורט מצביע גם על מאמרו של סגן רקטור אוניברסיטת תל אביב, פרופ' אייל זיסר, גם הוא מהחוג למזרח תיכון, שפורסם לפני כחודש ב"ישראל היום" תחת הכותרת: "לכבוש את עזה עכשיו". חשוב לשים לב שמרבית הקריאות לביצוע פשעי מלחמה מגיעות דווקא מהחוג למזרח תיכון.

לאחר פרסום הראיון המזעזע עם פרופ' עוזי רבי, הגיש תא חד"ש סטודנטים תלונה רשמית נגדו למוסדות האוניברסיטה. התא דרש שהאוניברסיטה תוציא לפחות הודעת גינוי לדבריו הקשים. האוני' ענתה, כי אין בכוונתה לגנות בפומבי את דבריו של רבי מכיוון שלטענתם רבי רק הסביר את שלבי 'תוכנית האלופים' ולא הביע עמדה אישית. אך רבי מעולם לא אמר את צמד המילים 'תוכנית האלופים' בראיון, והוא דווקא הדגיש שזאת עמדתו האישית. למרות שתא הסטודנטים הדגיש עובדה זאת מול ההנהלה, החלטת ההנהלה נשארה על כנה. אשר ל'תוכנית האלופים', מדובר בתוכנית שקוראת לשימוש בסיוע ההומניטרי לצורך הכרעת חמאס והשבת החטופים. התוכנית קוראת לייצר מצור על צפון הרצועה, למנוע כניסת מזון ותרופות, ובכך להכריע את החמאס. העובדה שעקב כך יורעבו האלפים הרבים שנשארו בצפון הרצועה ואף ימותו אינה נחשבת. כפי שפורסם בגיליון הקודם של 'זו הדרך' (9.10) ומהדיווחים בשבוע האחרון מצפון הרצועה, הצבא החל כבר ליישם את התוכנית (ר' עמ' 10). נראה כי גם ב'תוכנית האלופים', היה למרצים מהחוג למזרח תיכון באוניברסיטת תל אביב חלק. כך, למשל, בראיון לערוץ 13 אמר ד"ר הראל חורב, כי הוא היה חותם על התוכנית "בשתי ידי" כיוון שהיא כוללת את התוכנית שהוא עצמו הציע לשאלת עזה במאמר שפרסם.

משחקים לידיים של בן גביר

נשאלת השאלה, למה מול אמירות לביצוע פשעי מלחמה כמו של פרופ' רבי או של סגן הרקטור, פרופ' זיסר, שותקת האוניברסיטה, אך את דבריה של ד"ר ענת מטר על וליד דקה ז"ל היא מגנה מעל כל בימה אפשרית. נדמה שהסיבה לכך זהה לסיבה לכישלון המחאה החברתית של העשור האחרון – הבחירה להימנע מדיון בנושאי הליכה (הכיבוש), מתוך מחשבה שכך תזכה המחאה בלגיטימציה חברתית רחבה ובהישגים רבים יותר. וכך, גם המחאה וגם האקדמיה נופלות לידיהם של בן גביר וממשלת הימין המעוניינים שלא יתקיים כלל דיון ציבורי בסוגיית הכיבוש והשלום עם הפלסטינים. בראיון ל"כלכליסט" מסביר פורת, כי פגיעה בכוחה של האקדמיה תוביל לפגיעה בהיי טק ובחוסן הביטחוני של ישראל, שכן קשרי האקדמיה והצבא בישראל משמעותיים מאוד. האם תפקידה של האקדמיה הוא להבטיח חוסן בטחוני וכלכלת היי-טק משגשגת? איני סבור כך. האקדמיה צריכה להיות מצפן מוסרי וערכי ולא תגורר את החברה באמצעות מחקר וחשיבה ביקורתית שהם ערכי היסוד של האקדמיה. לצערי, זה אינו אופיה של האקדמיה הישראלית היום, אשר בוחרת לשחק שוב ושוב.

דויד מרגלית

ממשלת הימין מייצרת זוועות בכל זירה אפשרית. כדי לממש את מטרות העליונה – סיפוח מלא של השטחים הפלסטיניים הכבושים, היא מוכנה להקריב את חייהם של החטופים ושל החיילים. את הפלסטינים בגדה המערבית ובעזה היא כלל לא רואה כבני אדם: מבחינת הממשלה, כולם שם בני מוות. אך כדי להבטיח שתוכל לממש מטרות, היא חייבת להשתיק כל קול ביקורתי. לכן מערכת המשפט נמצאת תחת מתקפה מתמדת; הציבור הערבי ומנהיגיו נרדפים באופן חסר תקדים בידי משטרת בן גביר; התקשורת (אף על פי שזו נכנעה כמעט לחלוטין לתכתיבים של דובר צה"ל ודוברי הממשלה) מוצגת כאויב; ואת האקדמיה הישראלית היא מנסה לקטלג כחממת טרור כדי לפגוע בלגיטימיות שלה.

השבוע (15.10) פורסם בעיתון "כלכליסט" ראיון עם נשיא אוניברסיטת תל אביב, פרופסור אריאל פורת, לגבי ההתקפות המתמשכות של הממשלה על האקדמיה הישראלית. פורת, ממתנגדי הממשלה הבולטים, מציין בראיון כמה דרכים בהן מנסה הממשלה לפגוע באקדמיה. ביניהם הניסיונות של שר החינוך הכושל יואב קיש להשתלט על המל"ג באמצעות מינויים פוליטיים, ואת חוק ההשתקה שמקדמת הממשלה, שדורש ממוסדות אקדמיים לפטר מרצים "תומכי טרור" ולשלול מהם את הפנסיה. מוסד אשר לא יפטר מרצה שכזה יילקחו ממנו תקציבים. ומי יגדיר מיהו תומך טרור? ככל הנראה שר החינוך. ברור שלא בית המשפט.

פורת מדגיש בראיון: "שר החינוך גורם נזק עצום להשכלה הגבוהה מהיום הראשון בתפקיד ועד עצם היום הזה. הוא מנסה לעשות הפיכה משטרית בהשכלה הגבוהה כמו שהממשלה מנסה במערכת המשפט, במשטרה ובתקשורת". אכן פורת צודק, השתקת האקדמיה היא חלק משמעותי וחשוב בקידום המהפכה המשטרית. אך בדומה לרבים בשמאל הציוני, כשל פורת באבחון המטרה האמתית של אותה הפיכה – סיפוח השטחים הכבושים וטרנספורם לאוכלוסייה הפלסטינית. ללא אקדמיה ביקורתית ומערכת משפט מתפקדת, מטרה זו תהיה קלה הרבה יותר למימוש.

מרצים קוראים להרעיב והאוניברסיטה לא מגיבה

בנושא החשוב ביותר – ביקורת ופעולה נגד הממשלה בגין הפקרת החטופים, הזוועות שהיא מחוללת בעזה והסיפוח הזוחל של הגדה והרצועה, אותן זוועות שההפיכה המשטרית נועדה לאפשר, האקדמיה הישראלית נכשלה. מעטים מאוד אנשי אקדמיה שמתנגדים באופן ברור ונראה לעין למלחמת ההשמדה על עזה. כמקובל בציבוריות הישראלית בשנים האחרונות, בכל הקשור לפלסטינים שומרים על "שקט תעשייתי". גינויים רפים ונדירים מגיעים בדרך כלל אחרי שמתנחלים מבצעים פיגוע חמור במיוחד.

נדמה כי בחסות השתיקה של הקהילה האקדמית בנושאים הללו, ונוכח התפיסות האלימות שמקדמות הממשלה והתקשורת בציבוריות הישראלית, גדלה התופעה של מרצים שקוראים לביצוע פשעי מלחמה ברצועה ואף מציעים דרכים לביצועם. מאמר שפרסם לאחרונה נדב רפפורט במגזין 'מידל איסט איי' סוקר את הקריאות הללו במרחב האקדמי בישראל. כך, למשל, מציין רפפורט את אמירתו בחודש שעבר של פרופ' עוזי רבי, מרצה בכיר בחוג למזרח תיכון באוניברסיטת

הריסות במחנה הפליטים אל-בורייג' בעקבות הפצצות צבא הכיבוש (צילום: וואפא)

המצב אינו הכרח היסטורי

שהזהירו מראשית ההתיישבות הציונית מפני ההשלכות הרות האסון של היחס הקולוניאלי האדנותי לתושבים הפלסטינים. כמשל יכולה לשמש "הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי-ערבי" שהוקמה במרס 1939 בידי חברי פועלי ציון שמאל, ברית שלום לשעבר והשומר הצעיר. באסיפה של הקמת הליגה נקבע בראש מצעה כי מטרתה היא: "פתרון השאלה המדינית של א"י על יסודות של התקרבות העם היהודי והערבי ושיתוף חיים ביניהם בשטח המדיני, הכלכלי, החברתי והתרבותי". במסגרת פעילותה של הליגה, יצא באוגוסט 1939 קובץ מאמרים בכותרת: "נגד טרור". הקונטרס, על פי כותרתו, היה מכונן, רובו ככולו, נגד מעשי הטרור הנוראים שבוצעו בידי האצ"ל נגד האוכלוסייה הפלסטינית, כביכול, בתגובה לרצח של יהודים בידי הפלסטינים בתקופת המרד הערבי.

הניגוד שיחד את הציונות

רוב הכותבים היו אנשי רוח, רבנים וחברי פועלי ציון שמאל והשומר הצעיר שנחרדו ממעשי הטרור הללו, שסתרו לדעתם את מהותה ההומניסטית של הציונות. אחד משני העורכים היה יעקב פטרוזיל, ובקובץ עצמו התפרסמו מאמריהם של ד"ר נחום ניר ופאלקס, האידיאולוג של הפועצ"ש, לצד מאמר של יעקב ריפתין, איש השומר הצעיר. כותרת מאמרו של ניר הייתה: "הפשיזם היהודי". הוא טען כי "לפשיזם בעולם מתווסף כוח יהודי".

לפיכך, התנועה הציונית נתפסת לא כ"מהות", אלא כניגוד כפול: הניגוד הרעיוני בין הלאומיות היהודית והסוציאליזם האוניברסאלי והניגוד הפוליטי בין מפלגות השמאל הציוני – "פועלי ציון שמאל" ו"השומר הצעיר" – לבין מפא"י והימין הרביזיוניסטי הפרוטו-פשיסטי. הניגוד הפנימי הזה ייחד את התנועה הציונית והבדיל אותה מתנועות ההתיישבות הקולוניאליסטיות האחרות. כאן ועכשיו הקושי הפוליטי הוא שבהיעדר פניה מורכבת יותר וידידותית יותר אל החברה הישראלית, השיח האנטי-ציוני "המהותני" רק משחק לידי של הימין ומסייע שלא במתכוון להאחדתה ולהעצמתה של הלאומנות היהודית השלטת.

אודי אדיב

תחת צילה המאיים של ממשלה פשיסטית, שמדרדרת אותנו למלחמת נצח עם הפלסטינים, הלבנונים וייתר עמי האזור, נשאלת השאלה: האם זה גורל הנגזר ממהותה הקולוניאליסטית הגזענית של הציונות? אני מציע לחזור להיסטוריה הציונית כדי להבין, שבהיסטוריה שום דבר אינו נגזר מ"מהות" (חיצונית או פנימית), ובני האדם עצמם קובעים את גורלם.

בלשונו של ג'פרסון, אלה "הדורות החיים". או לפי מרקס: "ההיסטוריה לא עושה כלום, אין לה עושר עצום, היא לא מנהלת מלחמות. זה האדם, בשר ודם, הרוכש והנאבק. ההיסטוריה לא יכולה להשתמש באדם כדי להשיג את מטרותיה, כיוון שההיסטוריה היא פשוט פעילותו של האדם השואף לממש את מטרותיו". לפיכך מן הראוי להעריך את ההומניסטים והסוציאליסטים הציוניים שנאבקו למען ציונות אחרת שוחרת שלום ובעיקר ללמוד מניסיונם. על כך כתבה נגדי שמאלנית "אנטי ציונית": "הסוציאליזם הציוני היה מאוד לאומני, נצינאל-סוציאליזם: עבודה עברית, קיבוצים על טהרת הגזע היהודי, ועוד. חניכי התנועה הסוציאליסטית הם גם אבירי-הנכבה. 3 שנים אחרי סיום השואה היהודית. לא מעט מהזוועות רשומות על שמם".

סופה של הציונות הסוציאליסטית

אכן, הצהרת העצמאות החד-צדדית של בן-גוריון והקמתה של מדינת ישראל "בדם ואש" היו סופה הטראגי של הציונות ההומניסטית והסוציאליסטית. כישלון בלתי נמנע של הרצון הטוב אל מול "ההכרח". כך גם נראית ישראל היום נוכח ההרג וההרס שהיא ממיטה על תושבי עזה. אולם, האם אין זה תפקידם של חברי השמאל ואנשי הרוח אוהבי החוכמה, לומר דווקא בזמנים קשים שמצב העניינים הנוכחי איננו "הכרח היסטורי"; שאולי תחת הנהגה אחרת, חכמה ונאורה יותר, ההיסטוריה הציונית הייתה יכולה להיות אחרת ומדינת ישראל הדמוקרטית החילונית הייתה יכולה לחיות בשלום, זו בצד זו, עם המדינה הפלסטינית?

כדי להבין כיצד התגלגלו הדברים, כדאי לחזור ולקרוא כמה מהטקסטים של אנשי הרוח והסוציאליסטים הציונים,

ביוזמת מק"י ומפלגת העם הפלסטיני מפגש בינלאומי של מפלגות שמאל נגד המלחמה

ישראל. ישראל, אמר, מעוניינת להמשיך במלחמה ולהרחיבה במטרה לכפות שינויים דמוגרפיים וטריטוריאליים באזור. במסגרת זו חותרת ישראל לחולל שינויים דמוגרפיים משמעותיים ברצועת עזה ובגדה המערבית, לבסס שלטון ישראלי ישיר בחלקים מהרצועה ולמנוע כל אפשרות עתידית להקמת מדינה פלסטינית עצמאית. ישראל משתמשת בסבל של האזרחים הפלסטינים בעזה ככלי לכפות את רצונה.

סאלחי הדגיש כי ארצות-הברית היא שותפה מרכזית בפעולותיה של ישראל. אין זה נכון, אמר, כי ארה"ב אינה מצליחה לכפות על ישראל הפסקת אש. ארה"ב אינה מעוניינת בהפסקת אש וממשיכה לחמש את ישראל ולתמוך בה. התפשטות המלחמה ללבנון נועדה לאפשר לישראל לחסל את חיזבאללה

ולהפוך כוח הגמוני במדינה זו.

מאבק נגד הציונות והקולוניאליזם

מאבקו של העם הפלסטיני, הדגיש סאלחי, אינו נגד ישראל כמדינה, אלא נגד הציונות והקולוניאליזם. מראשית המלחמה פעלה מפלגת העם בשיתוף פעולה עם מק"י במטרה להציג עמדה מאוחדת ולהיאבק יחד למען העם הפלסטיני. נוסף לחיזוק תנועת הסולידריות העולמית למען הפסקת אש, קרא סאלחי לכווחות המתקדמים בעולם לפעול למען הקמת מדינה פלסטינית עצמאית.

בתום דברי עאמר וסאלחי, הציגו את עמדותיהם נציגי המפלגות הקומוניסטיות ומפלגות שמאל מהעולם שלקחו חלק במפגש. מזכ"לית המפלגה הקומוניסטית של ארה"ב, רוסאנה קמברון, אמרה כי מפלגתה פועלת בארה"ב נגד משלוחי הנשק לישראל וקוראת להפסקת אש מיידית. נציגים נוספים תיארו את פעילות ארגוניהם נגד המלחמה ולמען הרחבת הסולידריות עם העם הפלסטיני. ברוח זו נשאו דברים נציגי המפלגה הקומוניסטית הטורקית, המפלגה הקומוניסטית היוונית, המפלגה הקומוניסטית העיראקית, המפלגה הקומוניסטית של איראן (טודה), המפלגה הקומוניסטית הגרמנית, המפלגה המתקדמת של העם העובד (קפריסין), המפלגה הקומוניסטית של ונצואלה ומפלגת העובדים של אירלנד.

במפגש השתתפו כמו-כן נציגים של: המפלגה הקומוניסטית הקנדית, המפלגה הקומוניסטית של פינלנד, המפלגה הקומוניסטית הפקיסטנית, המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, המפלגה הקומוניסטית השוויצרית, מפלגת הקומוניסטים של סרביה, המפלגה הקומוניסטית ההולנדית, המפלגה הקומוניסטית הצ'כית, מפלגת הקומוניסטים של קטלוגניה, המפלגה הקומוניסטית הפורטוגלית, המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, מפלגת העובדים הבלגית, ברית הנוער הקומוניסטי הרוסי, המפלגה הקומוניסטית הספרדית וארגונים נוספים.

אסף טלגם

בסאם סאלחי, מזכ"ל מפלגת העם הפלסטיני
(צילום: עמוד הפייסבוק של בסאם סאלחי)

יותר מ-100 משתתפים מרחבי העולם לקחו חלק במפגש מקוון שנערך (9.10) ביוזמת המפלגות הקומוניסטיות בישראל ובשטחים הפלסטיניים הכבושים – מק"י ומפלגת העם הפלסטיני. במפגש, אותו הובילו מזכ"לי המפלגות עאמר (מק"י) ובסאם סאלחי (מפלגת העם), דנו המשתתפים במצב הפוליטי בארץ ובאזור בצל המלחמה המתמשכת בעזה ובלבנון. אל ראשי המפלגות הקומוניסטיות המקומיות הצטרפו נציגים ממפלגות קומוניסטיות וממפלגות שמאל מיותר מ-40 מדינות ברחבי העולם.

מזכ"ל מק"י, עאדל עאמר, הדגיש כי הקומוניסטים בישראל התנגדו למלחמה מיומה הראשון וקראו להוצאת האזרחים בשני הצדדים ממעגל האלימות. מק"י הייתה הראשונה בישראל לארגן הפגנות נגד המלחמה ולהוביל מאבק ערבי-יהודי משותף למען השלום. לכן היא הפכה מטרה של הרשויות הישראליות, שפעלו לדכא את המחאה באמצעות מעצרים, איומים, סגירת אולמות ופשיטות על סניפי המפלגה. לדברי עאמר, פרקטיקות פשיטות אלה לא הרתיעו את מק"י, אשר הקימה יחד עם שותפים את הקואליציה שותפות השלום הנאבכת להפסקת המלחמה. שותפות השלום מדגישה כי הפתרון היחיד הוא הסכם מדיני, סיום הלחימה ושחרור החטופים הישראלים והאסירים הפלסטינים.

אלימות חסרת תקדים מאז הנכבה

עוד ציין עאמר כי האלימות שמפעילה ישראל בעזה ובלבנון היא חסרת תקדים מאז הנכבה. הוא התריע מפני ניסיונותיה של ישראל לגרש את האוכלוסייה מצפון רצועת עזה לקראת שליטה קבועה בשטח. כמו כן תקף את מפלגות האופוזיציה הציונית, השותפות לממשלה בנושא המלחמה והכיבוש. עאמר סיכם כי אין פתרון צבאי לסוגיה הפלסטינית, ויש לחזק את המאבק המקומי והבינלאומי לעצירת המלחמה. בסאם סאלחי, מזכ"ל מפלגת העם הפלסטיני, ציין כי המאמצים להשגת הפסקת אש נכשלו עד כה בשל סירובה של

ברוסיה, 1,500 אסירים פוליטיים מתנגדי מלחמה חשש לחייו של בוריס קגרליצקי

הסוציאליזם, נקמת ההון, הגסיסה הארוכה של הניאו-ליברליזם, בין רפורמה למהפכה ושובה של התקווה. לפי הערכות של הוועד הרוסי נגד המלחמה, ברחבי הפדרציה הרוסית כלואים כ-1,500 אסירים פוליטיים שהביעו התנגדות למלחמה באוקראינה והמתנגדים למשטר פוטין. רבים מהם מואשמים ב"חבלה", ב"תקיפה" או בהיותם "סוכנים זרים".

נמרוד עובד

שנה לשביתה בטסלה שבדיה בדרישה להסכם

בשבדיה מציינים בימים אלה שנה לשביתתם של 130 עובדי חברת טסלה שבבעלות איל ההון האמריקאי האנטי-קומוניסט ותומך טראמפ, אילון מאסק. עובדי טסלה ברחבי שבדיה דורשים הסכם קיבוצי, כמקובל במדינה הסקנדינבית, אך ההנהלה האמריקאית מסרבת לחתום. יצוין שטסלה אינה מאפשרת לעובדיה בארה"ב וברחבי העולם להתאגד. זו הסיבה שעובדי טסלה שבדיה פתחו אשתקד בשביתה. למרות מספר השובתים הקטן, בעזרת האיגוד המקצועי שמייצג אותם - "אי. אפ. מטאל" המאגד את עובדי התעשייה, זוכה השביתה בתמיכה פעילה מצד מקומות עבודה רבים. התמיכה כוללת דוורים שאינם מוסרים דואר לחברה, לסניפיה וללקוחותיה; עובדי תברואה שמסרבים לפנות אשפה ממתקני טסלה; עובדי חברת החשמל שהפסיקו את הזרם לעמדות הטעינה של מכוניות טסלה; ועובדי נמלים שמסרבים לפרוק מכוניות טסלה.

ביום שישי (11.10) רשמו השובתים הישג נוסף. בית המשפט פסק לטובת עובדי הדואר הסולידרים עם עמיתיהם בטסלה. בשבדיה מספק הדואר את לוחיות הרישוי למכוניות חדשות. לכן כל עוד הדוורים מסרבים לספק לוחיות רישוי לרוכשי טסלה, הן לא יכולות לנסוע בכבישי המדינה. כך עצרו הדוורים למעשה לזמן מה את מכירת המכוניות ואת מסירתן במדינה. בחוגי הימין השבדי מצדדים (הפתעה!) במאסק ומציעים דרכים אלטרנטיביות להשגת לוחיות הרישוי. הם אף מעודדים את רכישת המכוניות "כדי ללמד לקח את האיגודים".

מרי נילסון, מזכ"לית אי. אפ. מטאל, מסרה כי "הסכמי עבודה קיבוציים הם הבסיס של יחסי העבודה במדינה. לפי עקרונות אלה, ארגוני העובדים קובעים את כללי המשחק בשוק העבודה ללא הפרעה מצד המדינה והפוליטיקאים. תשעה מתוך עשרה עובדים שבדים נכללים במסגרת הסכמים אלה הכוללים שכר הוגן, פנסיה, קביעה של שעות ההעסקה, חופשות והודעות פיטורים". דובר האיגוד ג'ספר פטרסון מסר אשתקד, עם תחילת הצעדים הארגוניים: "אנו ערוכים לשביתה ממושכת מאוד. הסכם קיבוצי הוא עיקרון מקובל ואיננו מוכנים לסגת ממנו. במידה שניסוג, חברות רב-לאומיות נוספות בשבדיה ידרשו העסקה שלא באמצעות ההסכם הקיבוצי. אנו לא מוכנים להשלים עם התופעה הפסולה".

בוריס קגרליצקי בבית המשפט במוסקבה, פברואר 2024 (צילום: איטר-טאס)

פעילים בקמפיין הבינלאומי לשחרורו של החוקר, הסוציולוג והפעיל הרוסי בוריס קגרליצקי הביעו בשבוע שעבר חשש לחייו. זאת, לאחר שמספר אסירים פוליטיים מתו ברחבי רוסיה מבלי שנמסרו הסברים או מסמכים בדבר סיבות המוות. האחרונה ברשימה זו היא העיתונאית האוקראינית ויקטוריה רושינה, שנעצרה אשתקד בשטחי אוקראינה שנכבשו בידי רוסיה.

קגרליצקי, שנעצר ביולי אשתקד במוסקבה, הוא הוגה מרקסיסטי עקבי המתנגד בחריפות למשטרו של הנשיא ולדימיר פוטין ולמלחמתו באוקראינה. קגרליצקי (בן 65) נעצר בהאשמות מופרכות לפיהן הוא "תומך בטרור". הוא נעצר במוסקבה, אך בעקבות קמפיין בינלאומי נרחב שוחרר במפתיע בינואר השנה. אלא שבפברואר נעצר שוב ונידון לחמש שנות מאסר.

האשמות בדבר "תמיכה בטרור" אינן נדירות ברוסיה. בשבוע שעבר נידונה אולקיא גשימובה (בת 25), פעילה נגד המלחמה בדגסטן (רפובליקה צפון-קווקזית בפדרציה הרוסית), לארבע וחצי שנות מאסר בגין "תמיכה בטרור". זאת בשל רשומות שפרסמה ברשת טלגרם בהן דרשה לסגת מהשטחים שנכבשו באוקראינה ולשים קץ לפלישה.

בשבוע שעבר נערך סמינר בינלאומי למען קגרליצקי העצור ביוזמת שורה ארוכה של כותבי עת מרקסיסטיים מבריטניה, ארה"ב, צ'ילה, אוסטרליה, הולנד, קנדה, רוסיה ועוד. בין נותני החסות לסמינר: הוצאת ורסו השמאלית הידועה שפרסמה לפני כמה חודשים את ספרו האחרון של קגרליצקי "הנסיגה הארוכה, אסטרטגיות כדי למנוע את שקיעת השמאל". בספר, 270 עמודים, שישה פרקים: לשאלת

זה אחר זה צצים האמנים המתקרנפים

היפסטרס ושורפי בתים מסרבים להיות אויבים

בעזה ב-7 באוקטובר 2023. סוכות הוא שפולש לבסיס צה"ל המכונה "שדה תימן" על מנת למנוע את מעצרו של חיילים החשודים באונס של עצורים פלסטינים.

התקשורת הישראלית נותנת שפע של מקום לקולות המתנחלים ולנציגיהם, הרבה מעבר לחלקם באוכלוסייה. זאת בגלל נטייתם לדבר באופן קיצוני ומעורר מחלוקת ובכך לזכות ביותר התעניינות בקרב הקהל. בכל זאת החליטו אנשי "רדיקל" שהדבר הכי "רדיקלי" לעשות יהיה להשתמש גם בכימה שלהם להעצמת הנהגת המתנחלים הקיצונית.

פוגל, ד"ר לפילוסופיה, חשב שיהיה לו קל להתמודד עם ח"כ סוכות. לכן לא התכונן כמעט לשיחה, שאמורה הייתה להיות ביקורתית ונושכת. סוכות הפתיע את פוגל, הגיע מוכן מאוד לשיחה איתו, ובמהלך הריאיון הכה את פוגל בתדהמה לגבי יכולתו הרטורית וקסמו האישי. הריאיון היה כה מוצלח שפוגל החליט לגנוז אותו. במקומו פרסם שיחה שלו עצמו עם מנכ"ל בית רדיקל, איתמר ויצמן, על הריאיון עם ח"כ סוכות וההחלטה שלא להשמיעו. בשיחה הוא מודה בפירוט שהגיע לריאיון לא מוכן, שלא עשה עבודת רקע, שזו הטעות שלו. בהמשך, כנראה גם בעקבות ביקורת הימין על הצעד המניפולטיבי, החליט פוגל לפרסם בכל זאת גם את השיחה המקורית שלו ושל סוכות, בתוספת התנצלות.

הדרך להשחתת התרבות והאמנות

בעקבות ההתנצלות ופרסום הריאיון, ניתן על פוגל מבול של תגובות נלהבות. ישי פרידמן, כתב הימין מ"מקור ראשון" ומעורך 14, כתב לו: "וואו וואו, תודה לך ג'רמי פוגל! גם אני מהאלו שהתאכזבו. אבל עכשיו אני רואה שאתה לא בן-אדם שרק מדבר על רעיונות גדולים, אתה גם מקיים אותם במציאות! הלוואי על כולנו להיות מסוגלים להודות כך בטעויות שלנו". תגובות נוספות חשפו גם הן את הכיוון: "שמי יאיר ואני מתנחל. ימין ימין ימין. גם קראתי קצת ניטשה ושפינוזה וגם עברתי בחוג אורנים ועוד כל מיני. רציתי להגיד רק קודם כל ישר כוח על האומץ להתנצל ולפתוח פתח לשיח ולהוסיף חיבור ולהוסיף טוב. וגם שאתה בסך הכל איש מגניב".

(המשך המאמר בעמוד 10)

המבקרת

שבוע שיר / בעריכת לריסה מילר

אין מקום/ זהר איתן

שְׁהִירי כָּכָר אֵין כָּאן פֶּה

וּכְכָר אֵין מְקוֹם

שְׁהִפֶּה הוֹלֵךְ וְצֹר

וְהֶשֶׁם אֵין

שתי יצירות מז'אנרים שונים תפסו את תשומת לבי לאחרונה, לאחר שהציפו את השיח השמאלי: הסרט "הדונם של סבתא" של הבימאי ירמי שיק בלום והפודקסט של "בית רדיקל" בהובלת ירמי אחר, שאימץ הגיה לועזית יותר לשמו - ג'רמי פוגל.

ירמי שיק בלום יצר סרט מצחיק, העוסק במסעותיו למימוש ירושה של דונם וחצי של אדמה בשטחים הכבושים. עמדת הבסיס בסרט – מגיע לי, זה שלי, זה הדונם של סבתא שלי. הסרט מצד אחד נוטף "אנדרסטייטמנט", שמשתלב יפה בדמות ההיפסטר התל-אביבית שלו. הוא מדבר בטון חסר ביטחון ורווי הומור עצמי, אבל מדבר על הכיבוש דרך הזכויות שלו כיהודי. לאורך הסרט שיק בלום מנסה בעיקר לחשוב על הגימיק שהוא יעשה באמצעות הירושה. והפלסטינים? לא נמצאים בסרט. הגימיק משתנה במהלך הסרט – בהתחלה הוא חושב שישתלט על קרקע פלסטינית בזכות הקושאן של סבתא, אחר כך מתברר שהשטח נמצא בתוך התנחלות ואז הוא מחליט להתנחל בתוך ההתנחלות. העיקר הגימיק.

בצד הגימיק, הוא מביא קצת אינפורמציה על הכיבוש: מראיין את מיכאל ספרד, השאם שביטה ודרור אטקס. זה אמנם נחמד ואינפורמטיבי, אבל בלא הזווית של הפלסטינים שהסבך המשפטי הזה בא לנשל, זה יוצר תחושה של סתם ביורוקרטיה מטופשת ולא יעילה.

גם הרמז הביקורתי סביב הכאוס המשפטי בשטחים מתקזז עם הרומנטיקה סביב ההתנחלויות והמאחזים והנרמול של המתנחלים שקורים שם על הדרך. הסרט מראה כמה המתנחלים חמודים וחיוניים: ממקהלת הדודות המתנחלות שבאות לשיר לכבוד הצילומים, דרך מקים המאחז שמנסה לנטרל ליוצר הסרט את רגשות האשמה. אין רמז לגבי אלימות המתנחלים, והגזענות שלהם בקושי מוזכרת. המתנחלים מסבירי פנים והוא מופתע מכך לאורך הסרט, הוא חושב שהם לא מבינים שבכוונתו להקים לעצמו מאחז בשטח. הוא משים עצמו רדיקלי כשהוא מתנחל בקרבם ולא מבין מדוע הם לא כועסים אלא מבסוטים. בפועל, המתנחלים רוצים שהשמאלני התל-אביבי יבוא לגור אצלם.

הנאום בסיום הסרט מבהיר את משמעותו הפוליטית טוב יותר. ראש מועצת יש"ע מגיע לטקס השקת הצילומים המאולתר שלהם, ואומר: "אתם חושבים שאתם עושים עלינו סיבוב כי אתם תל-אביבים שמאלנים שבאים עם הדונם של סבתא שלכם. אבל בסוף אתם רק מחזקים בזה את הטענה שלנו, שיש לנו זכות לחזור לארץ אבותינו". הסרט הראשון בגדה המערבית מקבל חיבוק מהמתנחלים, כי הבימאי שלו, שאומר לאורך הסרט שכוונתו היא "לחשוף את המנגנון של המאחזים וההתנחלויות", בעצם הופך מתנחל בעצמו. לאחר הנאום של ראש מועצת יש"ע, הוסיף שיק בלום לסרט כמה שקופיות עם קצת תוכן לגבי אלימות המתנחלים, זו שנעדרה מהסרט. בעיניי, זה נועד בעיקר למירוק המצפון.

הצעד הרדיקלי של בית רדיקל

פודקסט של "בית רדיקל", מראיין ירמי השני, ג'רמי פוגל, את הח"כ הקיצוני צבי סוכות, אשר מתגורר ביצהר, אחת הקיצוניות בהתנחלויות. סוכות הוא שהתעקש להקים סוכה באמצע הכפר הפלסטיני חווארה לאחר ששכניו מיצהר ביצעו פוגרום בתושביו בשמחת תורה בשנה שעברה. זה האירוע בגדה אליו נשלחו כוחות צה"ל שאמורים היו להגן על הגבול

לעצור את הטרונספר ברצועת עזה

היפסטרס ושורפי בתים מסרבים להיות אויבים

(המשך מאמר מעמוד 9)

אז פוגל עשה עבודה גרועה, התעצל ללמוד את הרקע של מי שהוא מדבר איתו, הרים ופירגן לאחד הפוליטיקאים האלימים והמסוכנים בארץ, ובסוף יצא עם חיבוק רחב מצד המתנחלים, שלטענו הוא מתנגד להם ולמעשיהם. שיק בלום לפחות עשה עבודה טובה: הסרט שהוא יצר עשוי היטב וקורע מצחוק, אבל גם הוא בא לעסוק בכיבוש, אך בדרך מחק את הפלסטינים, החמיא למתנחלים, ויצא מחובק איתם חיבוק קרוב ואמיץ.

שתי היצירות גרמו לי בחילה קלה: תמיד מספרים על השלבים בדרך להשחתת התרבות והאמנות במשטר טוטליטרי. המשטר מתחיל להחרים ולתקוף אמנים ביקורתיים; היוצרים ברובם לומדים לקח ומתחילים להתחמק מפוליטיקה; ואז זה אחר זה צצים האמנים המתקרנפים; אלה שיש להם דעות וביקורת, אבל מעדיפים ליצור יצירות שינעמו גם לשלטון, ויזכו בחיבוק ובהבנה. כולנו אחים, לא? היפסטרס ומתנחלים שורפי בתים מסרבים להיות אויבים.

המבקרת

מונהד האדי, המתאם ההומניטרי של האו"ם לשטח הפלסטיני הכבוש, מסר בשני (14.10) שגובר הלחץ המופעל על יותר מ-400 אלף בני האדם שנותרו בצפון עזה לעזוב דרומה. מאז 1 באוקטובר מנתקים כוחות הכיבוש יותר ויותר את צפון הרצועה מאספקה חיונית. המעברים ארוז וזיקים נותרו סגורים, ולא הותר מעבר של מוצרים חיוניים מן הדרום. על פי נתוני האו"ם, בשבועיים האחרונים נעקרו יותר מ-50 אלף בני אדם מאזור ג'באליה שתחת מצור, ורבים נותרו לכודים בבתיים בעיצומן של הפגזות ולחימה גוברות.

ארבעה ארגוני זכויות אדם בישראל - בצלם, גישה, יש דין ורופאים לזכויות אדם ישראל, קראו לקהילה הבינלאומית לפעול מיד כדי למנוע מ ישראל לגרש מאות אלפי פלסטינים שנותרו בצפון רצועת עזה אל מחוץ לאזור. הם הדגישו: "ישנם סימנים מדאיגים לכך שהצבא הישראלי החל ביישומה הלא מוצהר של 'תוכנית האלופים', הידועה גם כ'תוכנית איילנד', הקוראת להעברה בכפייה של כל האזרחים מצפון רצועת עזה באמצעות הידוק המצור על האזור והרעבת האוכלוסייה.

בנושא זה, פרסמה חד"ש הודעה לפיה "בחסות המלחמה בצפון, ממשלת ישראל מבצעת פשעים מחרידים בצפון רצועת עזה". בחד"ש הדגישו כי "סיפוח וגירוש הם תוכנית המלחמה העכשווית. בפועל, כל תמיכה במלחמה היא תמיכה בתוכנית הסיפוח של המתנחלים הקיצוניים שממיתה על כולנו חורבן. הציבור הישראלי חייב להגיד - לא למלחמה! לא לטיהור האתני! לא לסיפוח!".

השבוע לפי איתי בנימיני

שותפות השלום

כנס השותפות בנגב

פרטים והרשמה - ברשתות החברתיות
יום שני 21.10 | 14:00 | רהט

חד"ש ומק"י ירושלים

ערב לזכרה של דליה בקר

יום שלישי 22.10 | 18:00 | כורש 14 כניסה ד, י-ם

שותפות השלום

כנס עדויות מלחמה

יום שישי 25.10 | 12:00 | בית רדיקל, תל אביב

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

